

Prisposobljen 8/34

WZ 72

Wilko Žiljak

Računalna grafika

www.galerija.ziljak.hr

GALERIJA

SV. IVAN
ZELINA

SV. IVAN ZELINA M. GUPCA 8

Vilko Žiljak - pionir računalne grafike

Dovoljno je prelistati katalog Deutscher Kunstverlaga od 500 stranica, koji sadrži jednu od najznačajnijih zbirki računalne grafike, Herberta W. Frankea pod naslovom Ex Machina - rana kompjuterska grafika, kako bi ime i djelo Vilka Žiljka dobilo svoj relevantni kontekst. Dakako, u toj je zbirci šesnaest ranih radova Vilka Žiljka iz 1973. i 1976. s pet reprodukcija i jednom izdvojenom na ciju stranicu u boji. Herbert W. Franke bio je jedan od tada brojnih uglednih teoretičara, praktičara i kolekcionara koji su u okviru zagrebačkih / hrvatskih Novih tendencija nastalih 1968./1969., sudjelovali putem simpozija, izložbi i časopisa «Bit international» na stvaranju istraživačko - vizionarske klime koja je upravo zahvaljujući računalu postala nužno avangardna.

Računalo je bilo novost koje je tražilo istraživanje za mogućnost njegova korištenja u likovne svrhe: kao prostor grafičkog izražavanja na putu ka demokratizaciji umjetnosti (što je avangardu razlikovalo od elitne umjetnosti) i kao istraživačko-vizionarski prostor spoznaja koje se mogu dokučiti likovnim izrazom, te primjeniti u dizajnu tom najmasovnijem likovnom mediju.

Nije slučajno Vilko Žiljak diplomirani fizičar, glazbenik, avijatičar i čovjek umjetničkih pogleda na život (što će reći nekonvencionalnog, anarhoidnog i istraživačkog duha). Naime, s računalom se u to rano doba njegovog pojavljivanja mogao baviti samo inženjer - znalac, a nikako računalno nepismeni umjetnik - bez obzira na njegove intuitivske dubine. Tako je Vilko Žiljak postao pionir hrvatske računalne grafike. Kada bismo ga određivali klasičnim estetskim kategorijama po Wöllflinu, on bi za razliku od brojnih drugih, koje nam upravo pokazuje spomenuta Zbirka, bio među rijetkima sklon vrlo originalnim organskim (slikarskim) oblicima u osobito nježnom koloritu. Za razliku od drugih, koji su se bavili geometrijskim varijacijama i kombinatorikama (što je bilo daleko lakše matematički odrediti) Žiljak se bavio daleko težim zadacima, programirajući računalo da izvodi novu sliku /grafiku. Niti se rukovodio oblicima ruskih konstruktivista, Naumom Gaboom, niti Vasarelyjevski / Courbisierovski moduskim sustavima, niti Warholovim popartističkim koloriranjem koje je već vuklo na psihodeliju - Vilko Žiljak rukovodio se

vlastitim originalnim i autorskim dijalogom sa strojem (na računalnom / matematičkom jeziku). Taj je dijalog proširivao ispitujući strukturalne i kolorističke kombinacije i otvorio bezdan oblika i mogućnosti. Taj je računalni «svemir u malom» uplašio likovne kritičare osobito nakon političkog fijaska i pada demokracije 1971. kada je Zagreb izgubio međunarodnu poziciju avangardnog centra. Računalo se pojavilo u Zagrebu ponovo tek iza 1990., tada kao masovni pribor za dizajn.

Promjena konteksta pionirskog rada Vilka Žiljka u području računalne grafike pomaknula je prostor njegovog istraživanja s javne scene (iz Galerija grada) u zonu osobnog poslovno / ateljskog prostor. Dijalog sa strojem Vilko Žiljak je vodio za svoj račun tijekom 1970.-tih da bi 1980. istraživanje usmjerio na drugu vrstu računalne grafike - na njezine mogućnosti u kartografskoj i novčarskoj primjeni i svojim je znanstvenim radom stekao titulu redovitog člana Hrvatske akademije tehničkih znanosti. Nije slučajno, opet, potpis Vilka Žiljka na novim hrvatskim novčanicama. Godine 1996. Vilko Žiljak odlučio se na sustavnu prezentaciju rada na slobodnim oblicima grafičkog izričaja te je uz veliku izložbu u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu objavio monografiju *Kompjuterska grafika* (u autorskoj interpretaciji Dore Kinert). To su reproducirane grafike mahom potpisane 1975. / 1996. jer se odnose na «stare dijaloge sa strojem» u novim uvjetima.

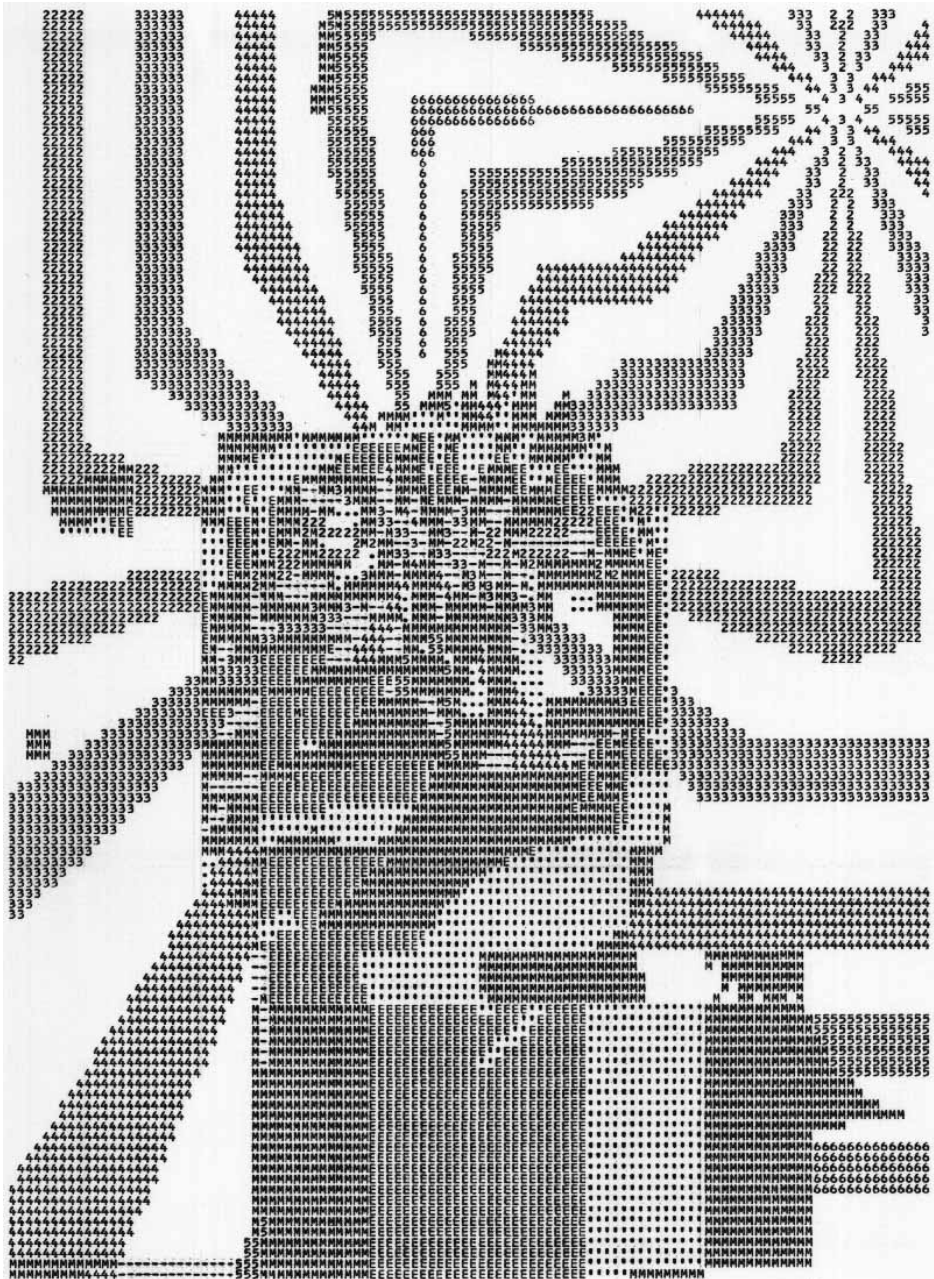
Veliku izložbu priredio je 2003. (galerija Dubrava u Zagrebu) kojom je napravio novi ciklus oblika. Sada boje, oblici i njihovi odnosi stvaraju potpuno drugačije kompozicije koje se doista doimaju glazbenim (new age), što je uostalom autor najavio na izložbi kao vizionarsku opciju da će slike u galerijama i stanovima svirati.

U međuvremenu od prvih radova na računalu Vilka Žiljka do njegove najnovije izložbe dogodile su se masovne tehnološke promjene. Za razliku od mnogih koji se danas bave računalnom grafikom, a koriste gotove alate, te već time tapkaju u ponavljanju i sljeđenju, Vilko Žiljak istražuje, te vodi znanstveno-umjetnički dijalog sa strojem, kao i na samom početku, postavljajući dakako stroju sada nove zadatke podređujući ih svojim umjetničkim prohtjevima.

Rm 10/11/12 9/34

WDM 72

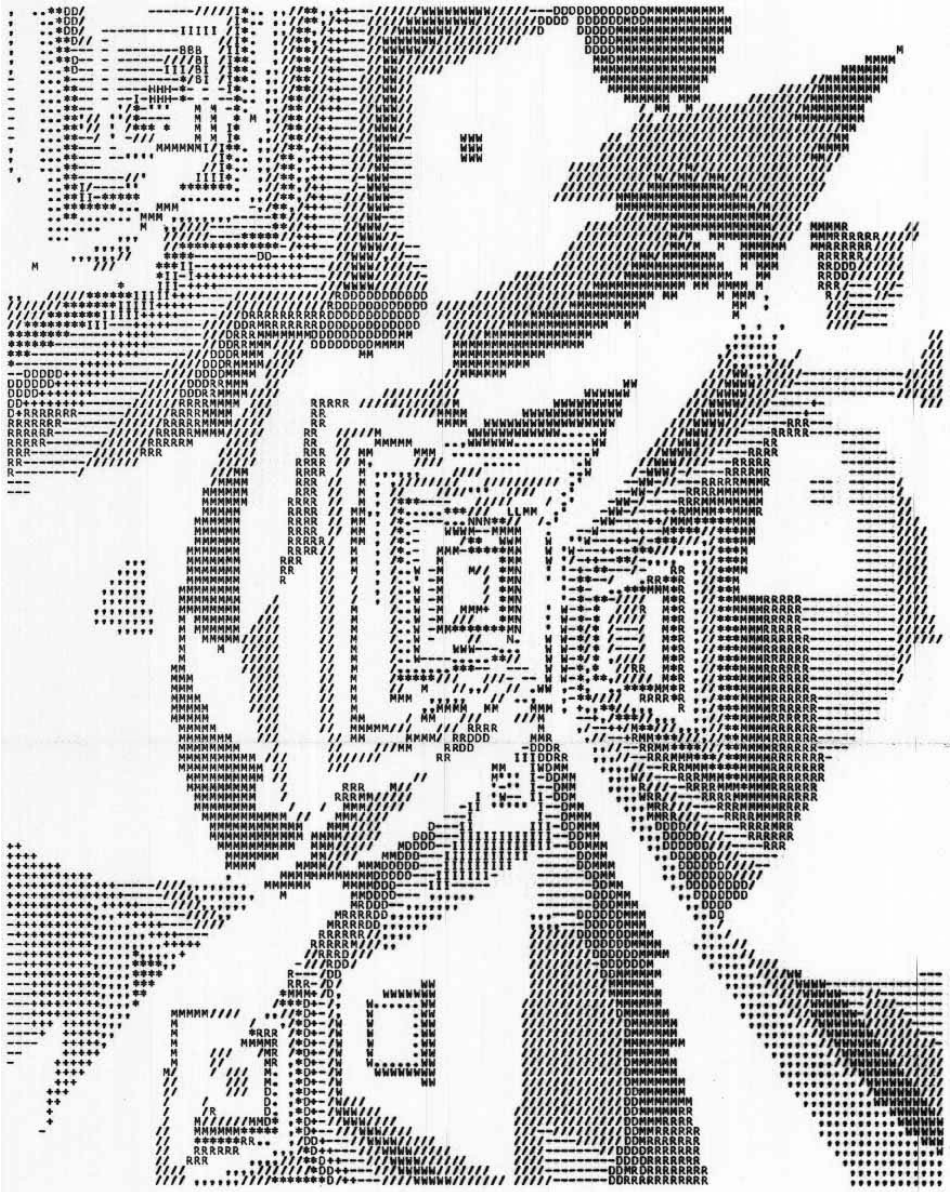
velike vode 1/20

Veliki X 78

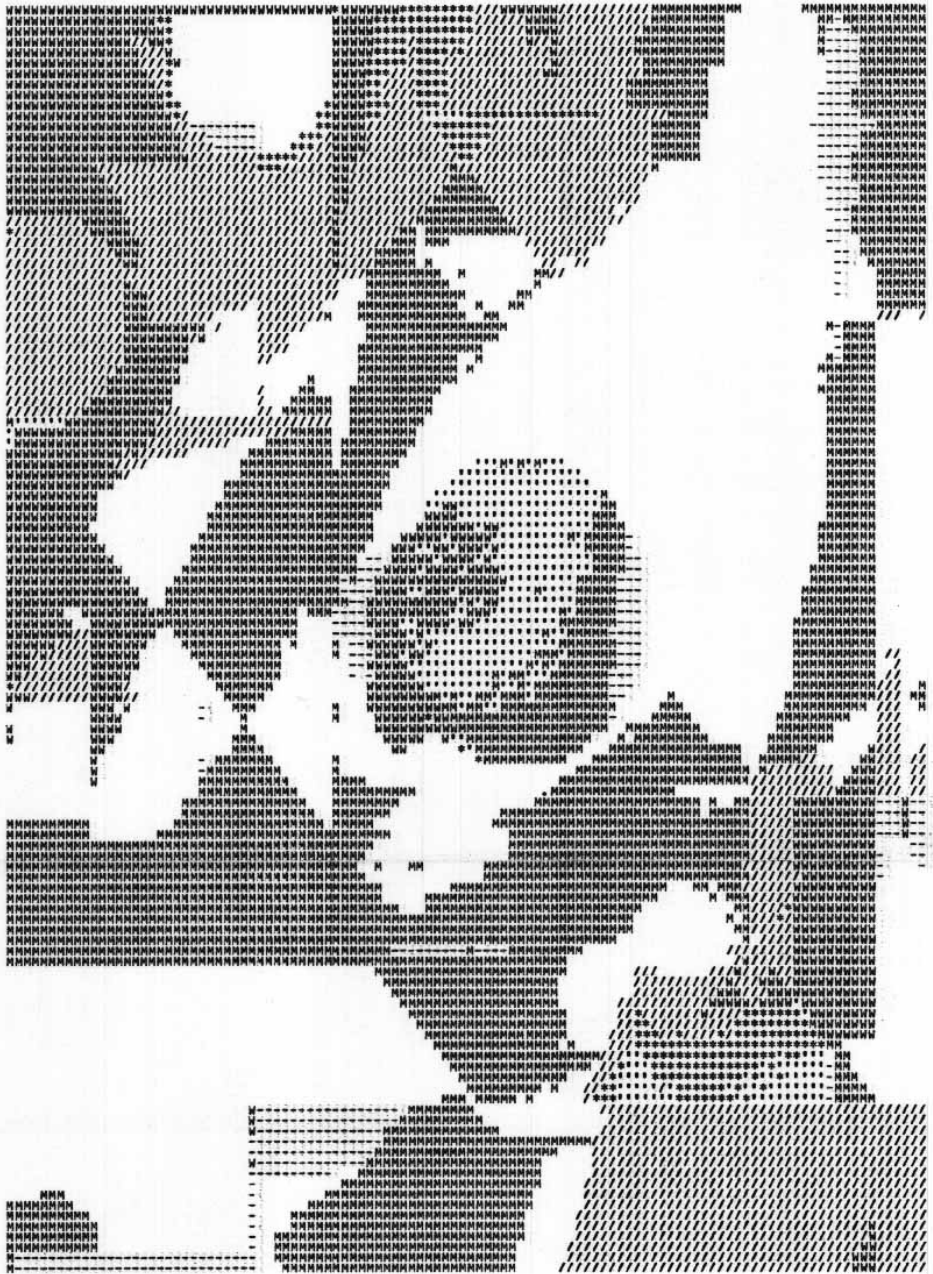
Domjica 7/34

V.B. 72

Dm gijela 6/34

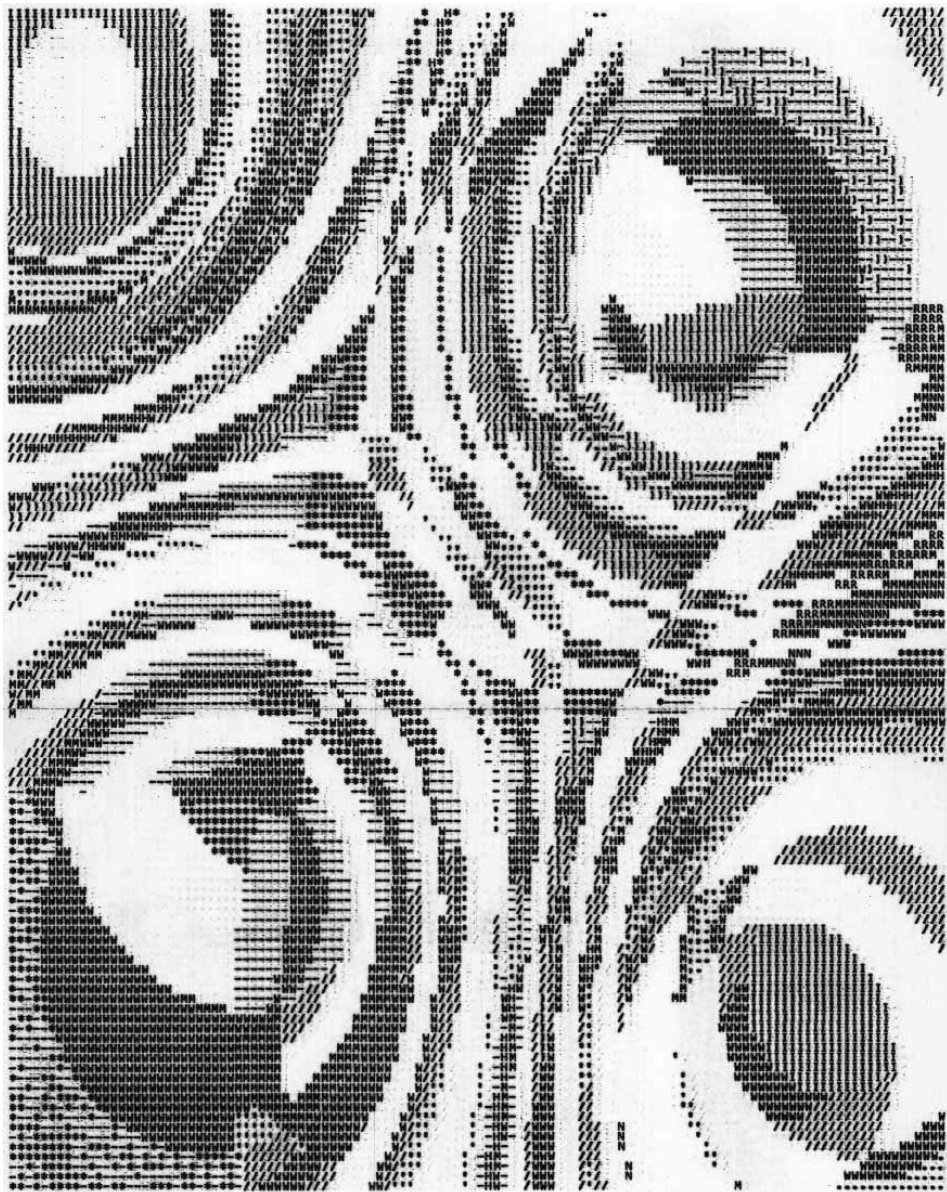
W.D. 72

Don miješava 4/34

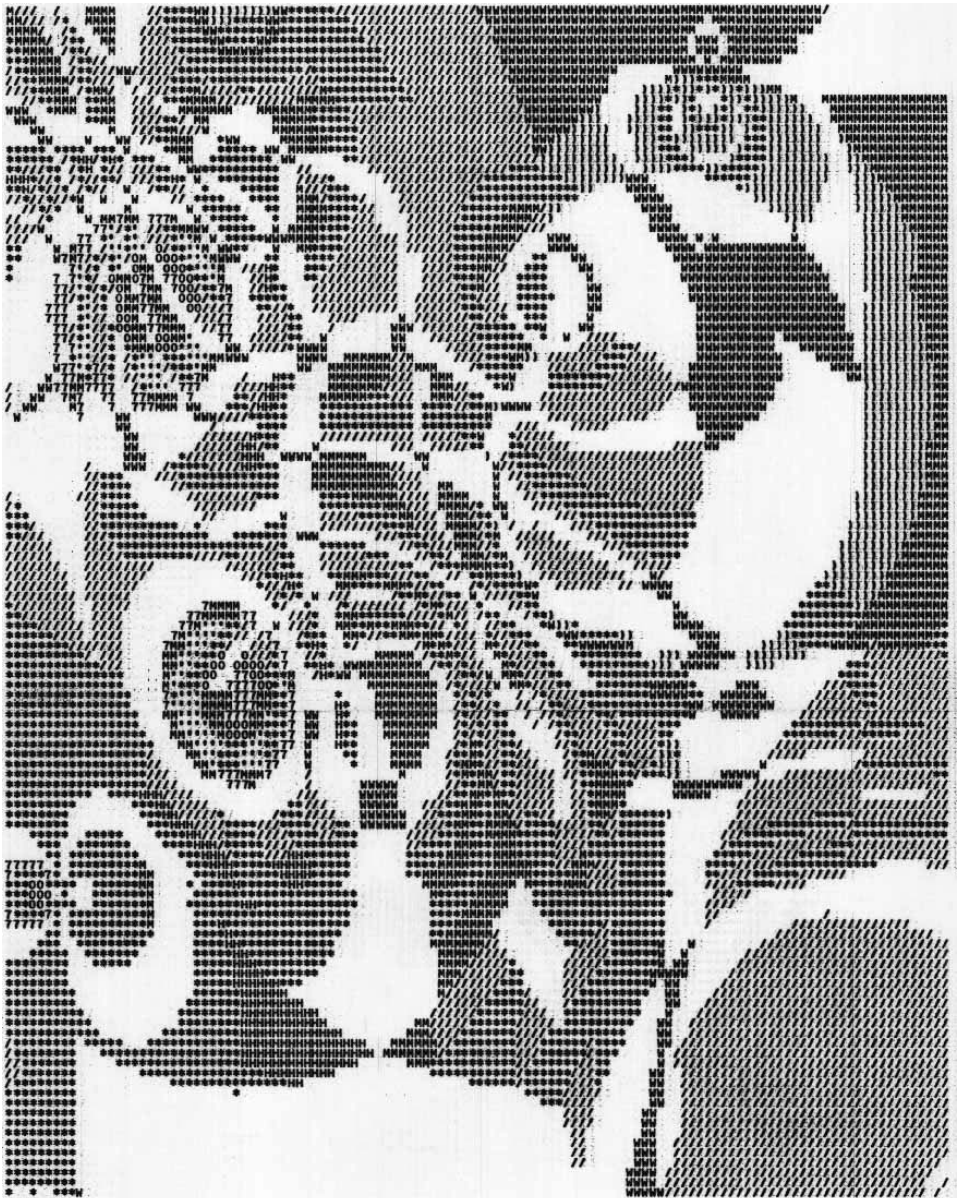
VLDWS 71

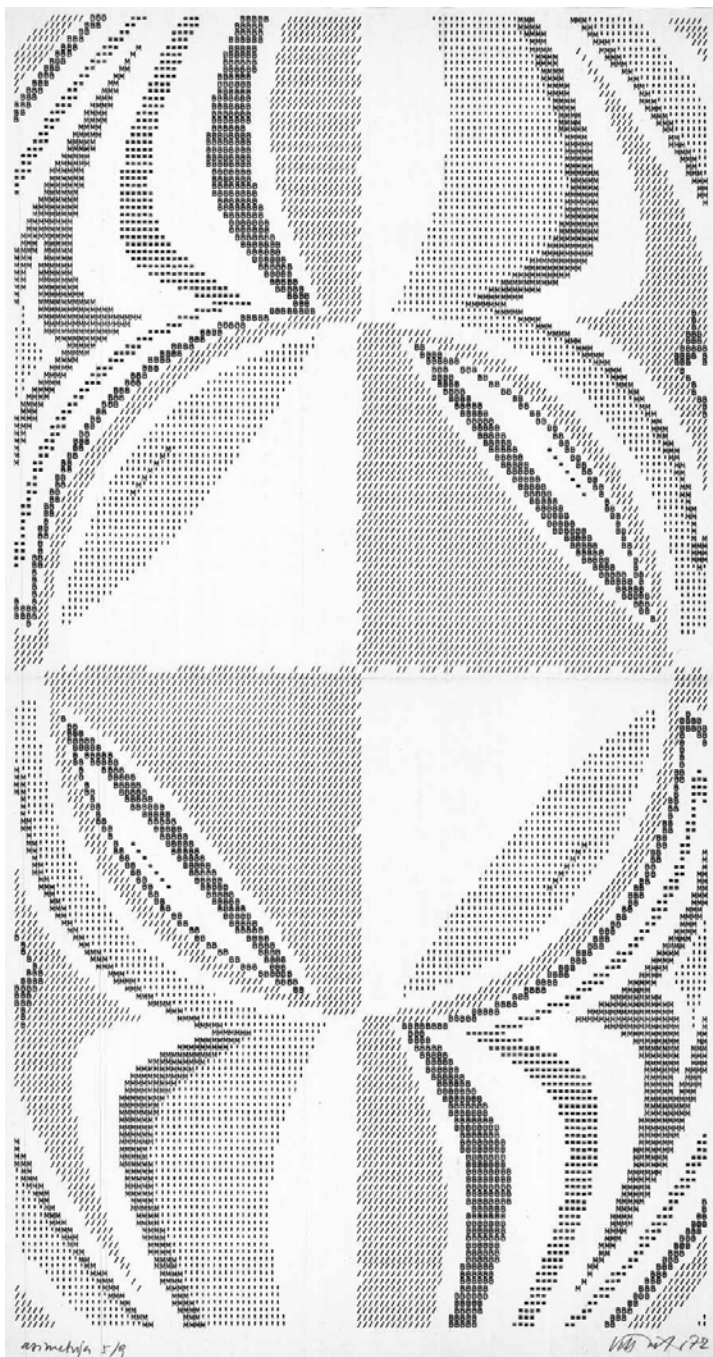
Dom mix eae 2/34

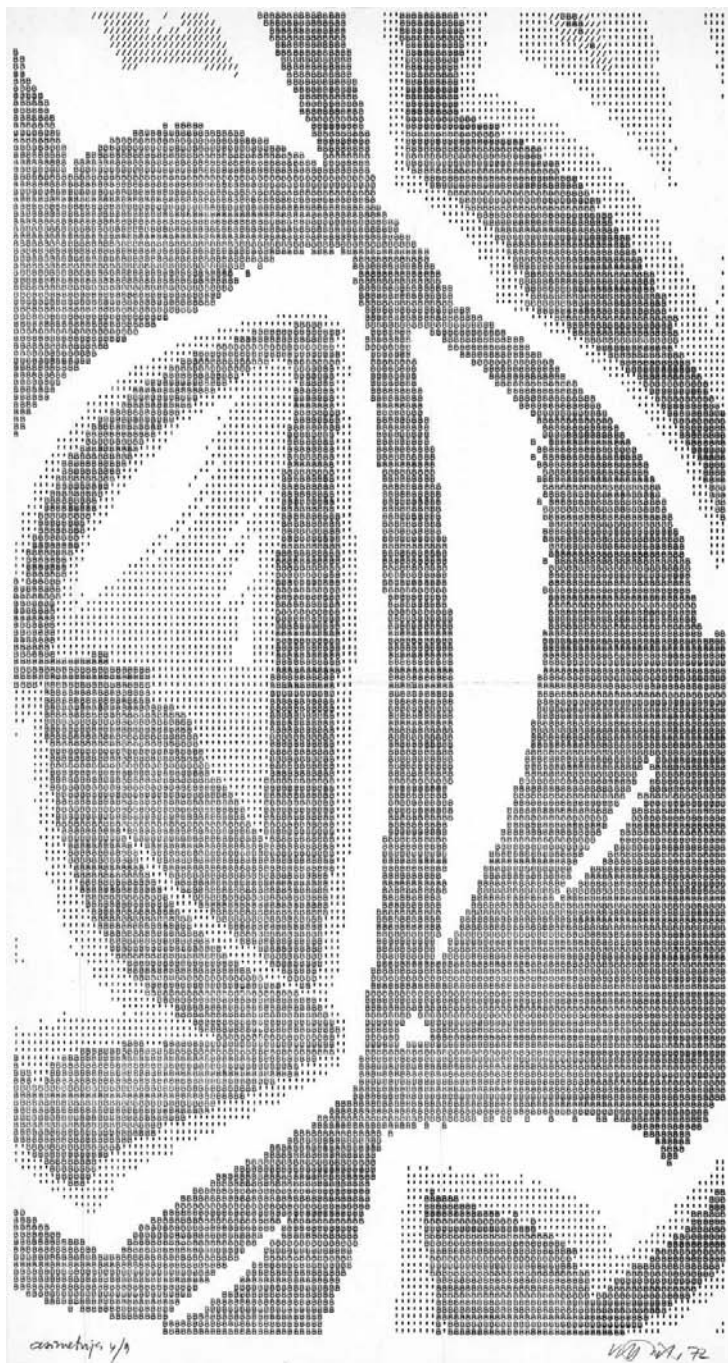
VND 2011

Don Jmpolac 1/34

VRD 2017

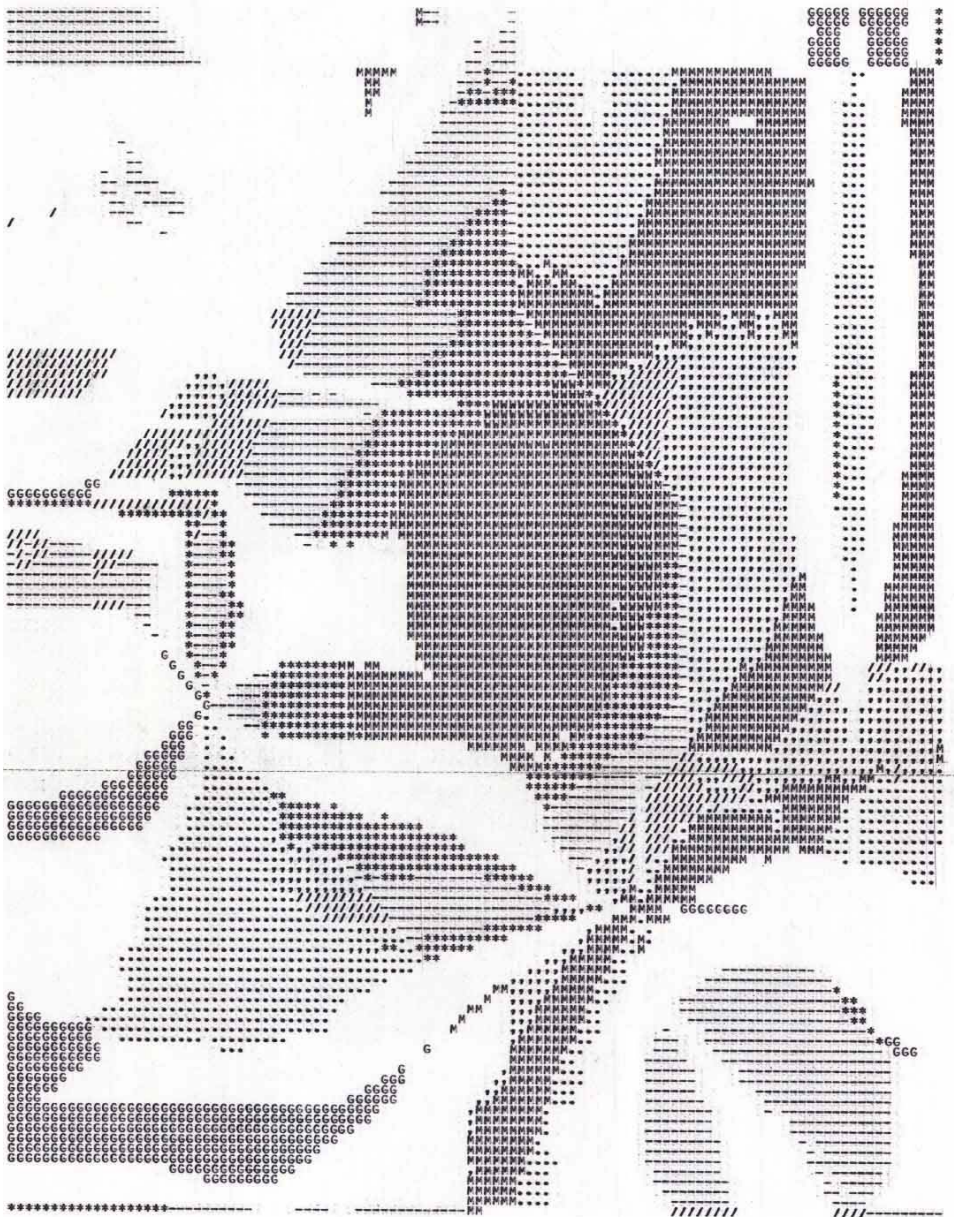

procedur kupa 1/18

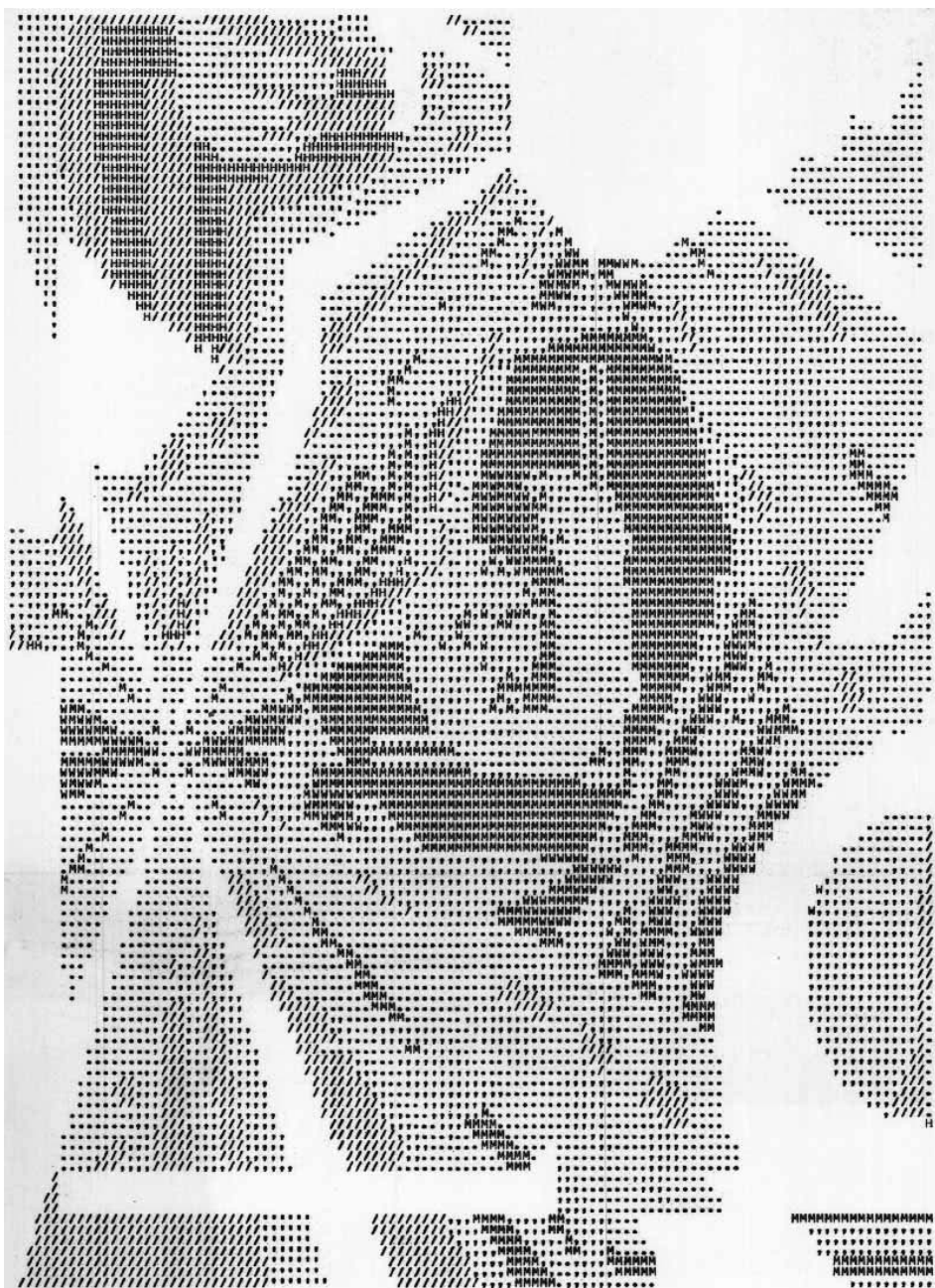
VATWA 72

R. O. Sin ulazni 1/22

V. W. R. P. I

Velike Vere 3/20

V. V. 172

